

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie ze skargi uczestniczki postępowania K. Ł.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 marca 2008 r., sygn. akt V Cz (...),

w sprawie z wniosku J. K.

przy uczestnictwie M. O., J. D., A. H., R. G., C. B., M. R., A. O., L. J., A. M., J. Ł., K. Ł., M. C., J. K. i E. G.

o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 czerwca 2002 r., sygn. akt I Ns (...) o stwierdzeniu nabycia spadku po L. G., na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 grudnia 2008 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 26 marca 2008 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 24 stycznia 2008 r., którym odrzucono apelację uczestniczki postępowania K. Ł. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 października 2007 r. w przedmiocie wniosku o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Uczestniczka postępowania K. Ł. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 marca 2008 r. oraz postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 października 2007 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wynika z art. 424¹ § 2 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji przysługuje wyłącznie w wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Pomimo stwierdzenia, że orzeczenie narusza podstawowe zasady porządku dziedziczenia, konstytucyjnego prawa własności i pozbawienia strony prawa do postępowania odwoławczego, uzasadnienie skargi wskazuje, że niezgodność z prawem upatruje skarżąca w tym, że – jak to określiła – postanowienie Sądu Rejonowego zostało wydane „wbrew zebrany dowodom”. Oznacza to, że podstawą skargi, pomimo formalnego wskazania art. 1058 (nie wiadomo jakiej ustawy, bowiem nazwy jej w skardze nie określono) i art. 670 k.p.c., są zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Przepis art. 424⁴ k.p.c. wyraźnie wskazuje, że jest to niedopuszczalne.

Niezależnie od tego skarga dotknięta jest także innymi uchybieniami, które dotyczą również tej części, w jakiej odnosi się do prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego.

Skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 2, 3, 4 i 5 k.p.c. W skardze nie przytoczono ani podstaw, ani przepisów, z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Skarżący ograniczył się jedynie do podniesienia zarzutu „obraży art. 1058 i nast. z okresu otwarcia spadku (nie wiadomo jakiej ustawy, bowiem nazwy jej w skardze nie określono) i art. 670 k.p.c., 168 § 1 i art. 169 k.p.c.” Przy takim sformułowaniu nie jest jasne, czy chodziło o wskazanie podstaw skargi. Jeżeli tak je traktować, to wymóg określony w art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. nie został spełniony, bowiem przytoczenie podstaw skargi polega, podobnie jak w przypadku podstaw skargi kasacyjnej, na ogólnym określeniu wytykanych naruszeń prawa materialnego (ze wskazaniem postaci w jakiej to naruszenie nastąpiło) lub przepisów postępowania, które spowodowało niezgodność orzeczenia z prawem. Wyjaśnienie w uzasadnieniu skargi na czym zarzucane uchybienie polegało nie zastępuje obowiązku prawidłowego przytoczenia podstaw. Jeżeli zaś omawiane sformułowanie traktować jako wskazanie przepisu prawa, z którym orzeczenie jest niezgodne, to nie spełnia wymogu z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., bowiem sam zarzut naruszenia wskazanych przepisów nie oznacza jeszcze, że skarżący uznaje orzeczenie za niezgodne z tymi przepisami.

Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie wyjaśniano, że rygory określone w art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. stanowią takie wymagania konstrukcyjne skargi o stwierdzenie

niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem, które przez ustawodawcę zostały wyraźnie oddzielone. Jest tak dlatego, że nie wszystkie wady postępowania poprzedzającego wydanie skarżonego orzeczenia, wytykane w ramach obu podstaw, powodują niezgodność orzeczenia z prawem, a jeśli tak się dzieje, to przepisy wskazane jako naruszone w ramach podstaw nie muszą być – i często nie są – tożsame z przepisami, z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (por. Kodeks postępowania cywilnego – Komentarz pod red. T. Erecińskiego, Lexis Nexis 2007, tom drugi, str. 325-326).

Nie można zatem uznać, aby skarżący spełnił wyraźnie wyodrębnione w art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. konstrukcyjne wymagania skargi.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna ponadto zawierać uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wymaganie uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody polega na przedstawieniu wyodrębnionego wyводу przekonującego, że szkoda została wyrządzona oraz określającego czas jej powstania, postać i związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141, z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, nie publ., z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, nie publ., z dnia 22 listopada 2005 r., I CNP 19/05, nie publ.). Skarżąca tego obowiązku nie spełniła. Wskazała jedynie, że „wydanie zaskarżonych orzeczeń wyrządza szkodę w sposób ewidentny, albowiem nie pozwala zrealizować praw o obowiązkach spadkobiercy, a w skład spadku wchodzi nieruchomości o znacznej wartości”.

Przesłanka uprawdopodobnienia szkody, przewidziana w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. zostaje spełniona, jeżeli skarżący powoła w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, które wskazują na związek między zaskarżonym orzeczeniem a doznanymi wskutek jego wydania stratami lub utraconymi korzyściami, ale ponadto powoła dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (tak m.in. postanowienie SN z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biul. SN 2006, nr 6, s. 8, postanowienie SN z dnia 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06). Samo oświadczenie o zapłaceniu zasądzonej skarżonym wyrokiem kwoty tego wymogu nie spełnia, nie stanowi bowiem ani dowodu, ani nawet jego surogatu.

Wykazanie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków

prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.) polega na ujawnieniu i przedstawieniu tej okoliczności w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz na dowiedzeniu jej istnienia i przekonywającym uzasadnieniu. Niezbędne jest przedstawienie analizy prawnej przepisów dotyczących środków zaskarżenia, których zastosowanie - w odniesieniu do zaskarżonego orzeczenia - jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku. (por. postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006/7-8/140, postanowienie SN z dnia 28 lutego 2006 r., I CNP 12/06, nie publ.). W konsekwencji wymaganie przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. nie jest spełnione, jeżeli jak to jest w niniejszej skardze, pozwany ogranicza się do stwierdzenia, że od zaskarżonego orzeczenia nie przysługuje skarga kasacyjna ani żaden inny środek zaskarżenia.

Zgodnie z art. 424⁸ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzuca na posiedzeniu niejawnym m.in. skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.